

**Курс:**

**МЕМУАРИСТИКА  
XX СТОЛІТТЯ**

# Чому він навчить?

Як загально відомо, рушійною силою історичного процесу буває не тільки абстрактний «чарол», але й цілком конкретні історичні особи - від піларів нації до звичайних людей, які опинилися в потрібному місці в потрібний час та спромоглися значно вплинути на хід Історії.

Тож немає нічого дивного в тому, що ці люди, усвідомлюючи свою долену місію, або просто донести свій життєвий досвід до нащадків сідають за письмовий стіл та починають писати тексти.

Оскільки їх створюють певні особи, то їх так і називають — «джерела особового походження».

Так називають і власне мемуари, й щоденники, й листи.

Всі вони є важливими й цінними для істориків, однак мемуари - найбільше.

## Що ж такого особливого у цих мемуарах?

Мемуари являють собою жанр літературної творчості, який закарбував у собі події минулого.

У більшості випадків тексти спогадів сучасників історичних подій є надзвичайно цікавими, легко сприймаються та за симпатіями читачів можуть конкурувати із кращими зразками художньої літератури.

# Чому вони такі цікаві?

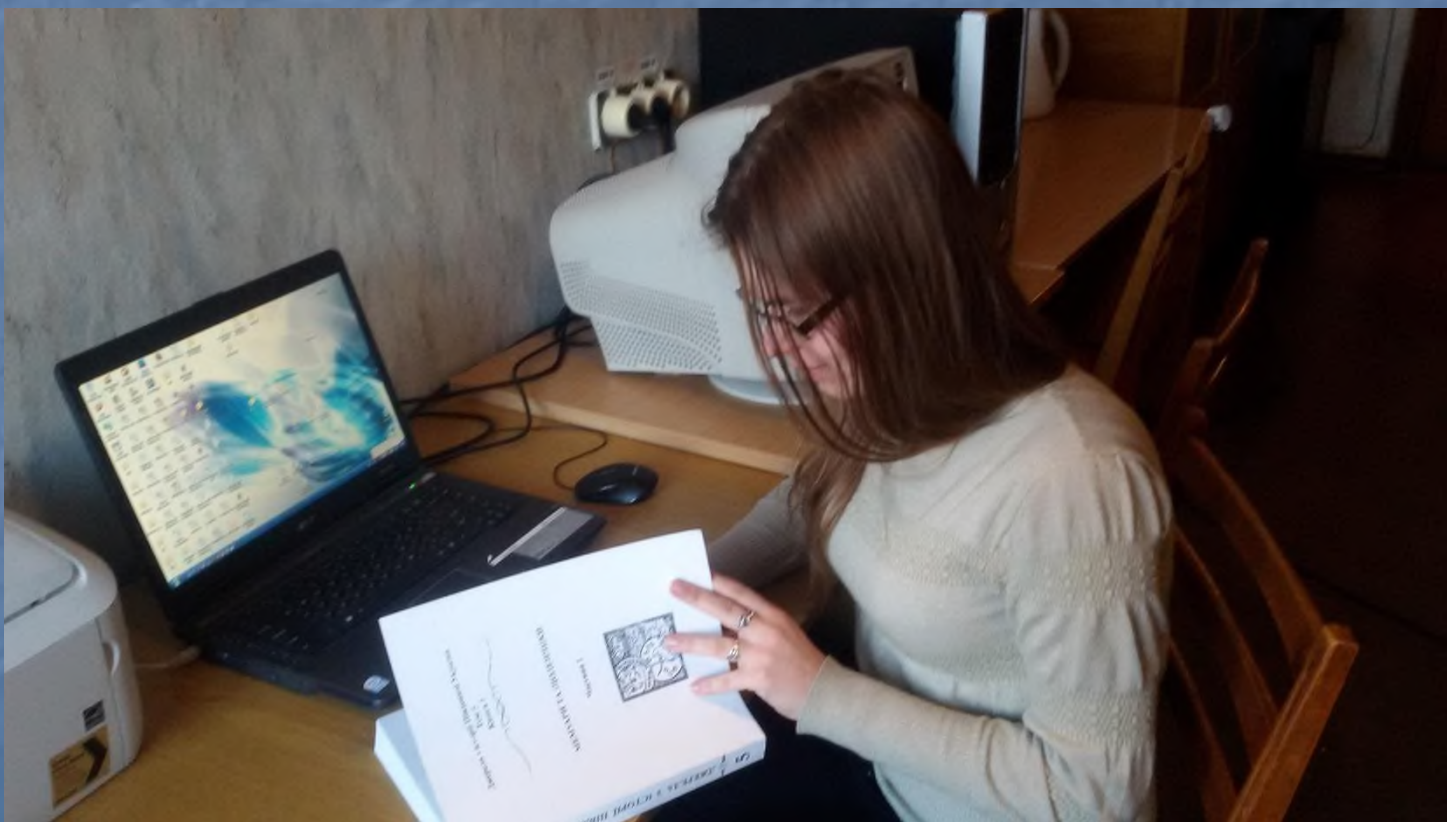
Тому, що мемуари пишуть не всі люди, а лише найбільш культурні із них, ті, хто спроможні усвідомити унікальність свого життєвого досвіду, фактично - еліта будь-якого суспільства.

При цьому автор не обов'язково має бути прем'єр-міністром, президентом, королем чи відомим воєначальником. Ні! До еліти суспільства відносяться й самі звичайнісінькі люди – від селянина до вчителя, від робітника до офіцера.

**Елітарність криється, насамперед, в душі та інтелекті людини, а не в посаді яку вона займає!**



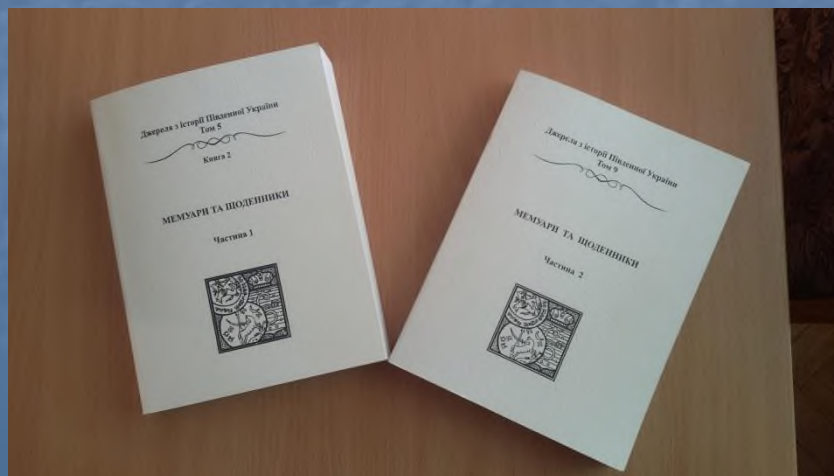
Мемуари яких авторів вивчатимуться?



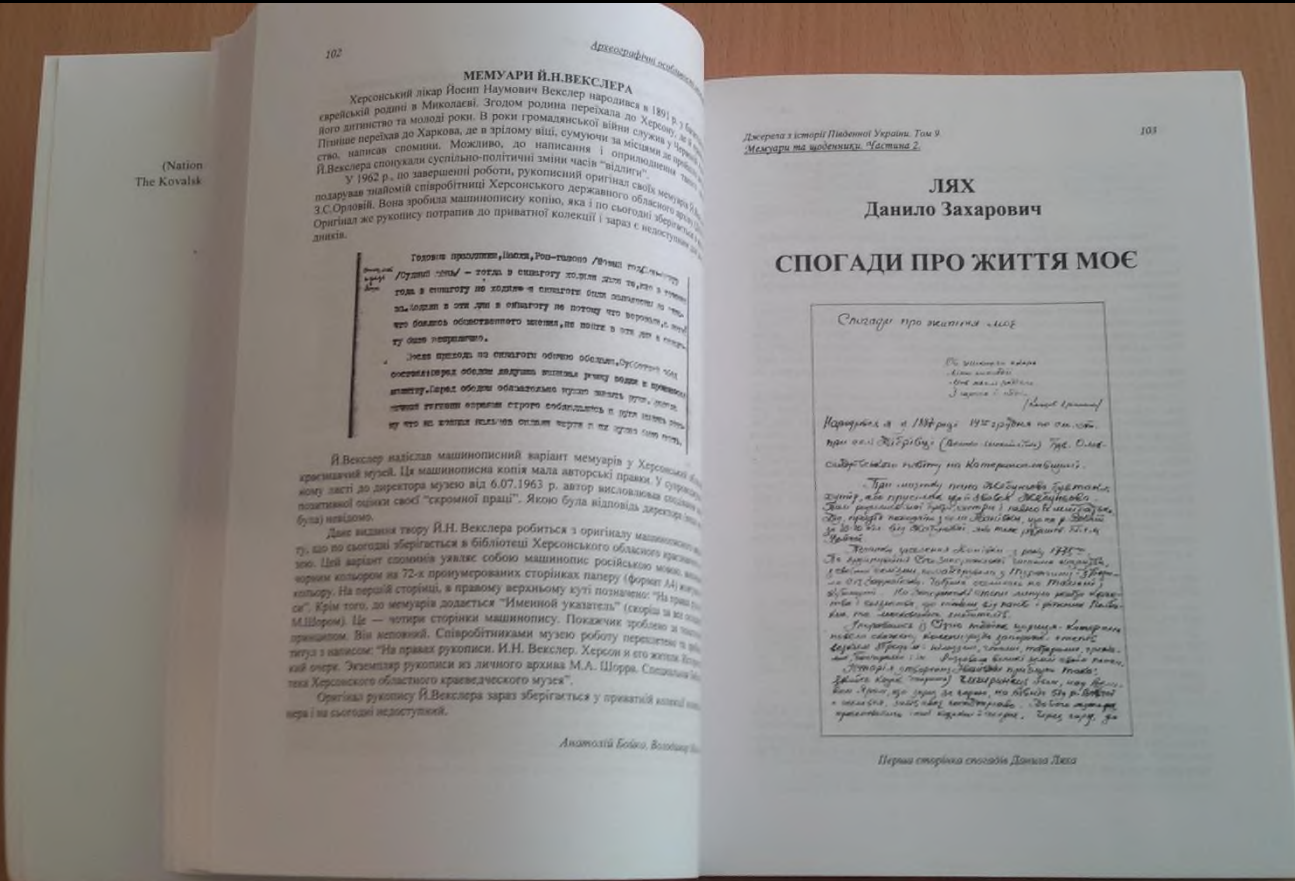
До уваги студентів пропонується широке коло мемуарної літератури, яка походить від осіб, що залишили помітний слід у історії ХХ-го століття. Це й відомі постаті української історії – Н.Махно, М.Грушевський, Д.Дорошенко, Є.Чикаленко, П.Григоренко та ін., й «класики» світової мемуаристики – У.Черчилль, В.Шелленберг, Ш. де Голль ...

Однак на найбільшу увагу студентів заслуговує мемуарна спадщина їх земляків – уродженців Південної України. Зусиллями викладачів, аспірантів і студентів історичного факультету ЗНУ упродовж останніх двадцяти років було виявлено та опубліковано близька сотні спогадів і щоденників про події буремного ХХ століття.

- **Значну частину спогадів було опубліковано в серії «Джерела з історії Південної України».**



# Деякі із них походять із родин самих викпалачів історичного факультету наприкпал - мемвари Ланипа Захаровича Ляха (дід проф. Ляха С.Р.). У них описується перша третина ХХ ст.



**МЕМУАРИ Й.Н. ВЕКСЕРА**

Херсонський лікар Йосип Наумович Векслер народився в 1891 р. з єврейської родини в Миколаєві. Згодом родина переїхала до Херсона, де його дитинство та молоді роки. В роки громадянської війни служив у Червоній Армії. Після переїзду до Харкова, де в відродженні міста, працюючи на підприємстві, написав спогади. Можливо, до написання і отримання рукопису, Й. Векслер сповідував суцільно-політичний зміст часу "відлітку". У 1962 р. по завершенні роботи, рукописний оригінал своєї мемуарної подорожувати знайомий співробітник Херсонського державного обласного музею З.С. Оринчій. Вона зробила машинописну копію, яка і по сьогодні зберігається. Оригінал же рукопису потрапив до приватної колекції і зараз з неможливістю знайти.

(Nation  
The Kovalsk

Тоді це було... (Handwritten note in a box)

Й. Векслер знайшов машинописний варіант мемуарів у Херсонському краєзнавчому музеї. Ця машинописна копія мала авторські правки. У супроводженні листів до директора музею від 6.07.1963 р., автор висловлював сподівання, що копія буде відправлена до Харкова. Дізнавшись про це, директор музею написав лист до директора Харківського музею, в якому просив надати копію до Харкова. Дізнавшись про це, директор Харківського музею написав лист до директора Херсонського музею, в якому просив надати копію до Харкова. Дізнавшись про це, директор Харківського музею написав лист до директора Херсонського музею, в якому просив надати копію до Харкова.

Анатолій Бобко, Волонтер

**ЛЯХ  
Данило Захарович**

**СПОГАДИ ПРО ЖИТТЯ МОЄ**

Спогади про життя моє  
(Handwritten note in a box)

Перша сторінка спогадів Данила Ляха



Появу величезної кількості меморів спричинили трагічні події Другої Світової війни (серія «Забуті щоденники»).



КРІЗЬ ПОЛУМ'Я ВІЙНИ ДОДОМУ



ВИПУСК 10

Й можете бути певні – кожні прочитані Вами мемуари зроблять вас мудрішими рівно на один життєвий досвід, адже

- «Якщо ви думаєте, що в минулому вже нічого не можна змінити, значить, ви ще не почали писати свої мемуари».

■ *Ханс Торвальд Галін*